

Oppstart av forvaltningsrevisjon - Barneverntjenesten

Saksbehandler: Tom Øyvind Heitmann (Vest-Finnmark Kommunerevisjon IKS)

Saksopplysninger:

Bakgrunn

Bakgrunnen for denne forvaltningsrevisjonen er *Plan for forvaltningsrevisjon 2013-2016*, vedtatt av kommunestyret i Alta 19.11.2012 (sak 137/12). Det framgår av planen at det skal utføres en undersøkelse av barneverntjenesten i kommunen.

I kommunens plan for forvaltningsrevisjon sies det følgende om dette fokusområdet:

«Barnevernets arbeid er regulert i lov om barneverntjenester (barnevernloven). Formålet med loven er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg, og bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår. I henhold til barnevernloven skal barneverntjenesten i kommunen følge nøye med i de forhold barn lever under og finne tiltak som kan forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer. Barneverntjenesten skal også medvirke til at barns interesser ivaretas av andre offentlige organer, samt samarbeide med andre sektorer og forvaltningsorganer når dette kan bidra til å løse oppgaver den er pålagt etter loven. Når et barn på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlig behov for det, skal barneverntjenesten sørge for å sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien. Når hjelpetiltak vedtas skal barneverntjenesten utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan. Barneverntjenesten skal videre holde seg orientert om hvordan det går med barnet og foreldrene, og vurdere om hjelpen er tjenlig, eventuelt om det er nødvendig med nye tiltak. Dersom det er nødvendig ut fra den situasjonen barnet befinner seg i kan barnevernet overta omsorgen for barnet, og plassere det i fosterhjem eller institusjon. Ved omsorgsovertakelsen skal barneverntjenesten vedta en plan for barnets omsorgssituasjon. Barnevernet skal i sitt arbeid etterleve de krav til saksbehandling og tidsfrister som barnevernloven og forvaltningsloven fastsetter. For å bidra til å sikre dette er kommunens barneverntjeneste pålagt å ha et system for internkontroll.»

I Kommunebarometeret er barnevernet i Alta kommune rangert på plass 185 i 2012 (med karakter 4,00). Dette er en forverring fra 2011 da tjenesten var rangert på plass 62 (med karakter 5,2).

KOSTRA-tall for 2011 viser at Alta kommune har høyere netto driftsutgifter til barneverntjenester målt i kroner pr innbygger og kroner pr innbygger i aldersgruppe 0-17 år enn kommunene det sammenlignes med. Netto driftsutgifter pr barn i barnevernet er lavere i Alta enn i de øvrige kommunene.

I følge kommunens årsmelding for 2011 var utfordringene dette året å gjennomføre undersøkelsessaker innenfor 3-måneders fristen, følge opp fosterhjem og skaffe tilsynsførere til nye fosterhjem.

Området er svært vesentlig fra et brukerperspektiv (barn og unge, foreldre og foresatte). Det er utført forvaltningsrevisjon på dette området i 2006. Det utføres statlig tilsyn på området. En forvaltningsrevisjon kan starte opp i midten av planperioden (2014/2015).»

Avgrensning

Barnevern er et stort saksfelt og vi foreslår å avgrense undersøkelsen til følgende fire områder: (1) forebyggende arbeid, (2) undersøkelser/saksbehandling, (3) oppfølging av barn med vedtak om tiltak og (4) internkontroll. Vi foreslår videre at undersøkelsen tidsmessig avgrenses til de siste to årene.

Forslag til problemstillinger

Revisjonen foreslår følgende problemstillinger for undersøkelsen:

1) Hvordan blir barnevernets generelle oppgaver ivaretatt?

Vi vil her se på hvordan barnevernet ivaretar *forebyggende* virksomhet og *samarbeid* med andre deler av forvaltningen. Barnevernet har ansvar for å følge nøye med i de forhold barn lever under, og finne forebyggende tiltak. Barnevernet skal også medvirke til at barns interesser ivaretas av andre offentlige organer.

Problemstillingen vil ha følgende underproblemstillinger:

- Hva slags forebyggende arbeid deltar barneverntjenesten i?
- Hvordan samarbeider barneverntjenesten med andre deler av forvaltningen?

2) Er saksbehandlingen i barnevernet tilfredsstillende?

Vi vil her være opptatt av *undersøkelsesfasen*, fra en melding blir mottatt til det blir truffet vedtak om tiltak eller saken blir besluttet henlagt. Det vil bli undersøkt om kravene til undersøkelse og saksbehandling i barnevernloven og forvaltningsloven følges, herunder om lovbestemte tidsfrister overholdes.

Problemstillingen vil ha følgende underproblemstillinger:

- Overholdes de ulike tidsfristene i saksbehandlingen?
- Er vedtak om tiltak tilfredsstillende utredet og begrunnet?
- Underrettes partene på en riktig måte?

3) Følges barn med tiltak opp på en tilstrekkelig måte?

Vi vil her være opptatt av *oppfølgingsfasen*. Det vil si hvordan barnet følges opp etter at det er fattet vedtak om hjelpetiltak eller omsorgstiltak. Vi vil blant annet se på om kravene til utarbeidelse av tiltaksplaner og omsorgsplaner overholdes, og om barneverntjenesten og tilsynsførere gjennomfører de lovpålagte antall besøk i fosterhjemmene.

Problemstillingen vil ha følgende underproblemstillinger:

- Hvilke rutiner har barnevernet for oppfølging av barn under tiltak?
- Utarbeides det tiltaksplaner og omsorgsplaner?
- Føres det kontroll og tilsyn med barnas situasjon i fosterhjemmet?

4) Har kommunen etablert en tilfredsstillende internkontroll i barneverntjenesten?

Her vil vi undersøke om barneverntjenesten har iverksatt systematiske tiltak for å sikre at barnevernets aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lov om barneverntjenester.

Problemstillingen vil ha følgende underproblemstillinger:

- Finnes det beskrivelser av hvordan barneverntjenesten er organisert, samt hva som er tjenestens hovedoppgaver og mål?
- Har ansatte tilstrekkelig kunnskap om fagområdet?
- Finnes det rutiner for bruk av erfaring som grunnlag for forbedring av tjenesten?
- Finnes det rutiner for å skaffe oversikt over områder i tjenesten hvor det er fare for svikt eller mangel på oppfyllelse av myndighetskrav?
- Finnes det rutiner for å kontrollere, evaluere og forbedre prosedyrer og rutiner?
- Finnes det rutiner for å overvåke internkontrollen?

Kilder til revisjonskriterier

Revisjonskriterier er de krav og forventninger som kan settes til en aktivitet, funksjon, prosedyre eller resultat. Kriteriene holdes opp mot innsamlede data og danner basis for de analyser og vurderinger som foretas, og de konklusjoner som trekkes. Revisjonskriteriene i denne undersøkelsen vil utledes fra følgende kilder:

- Lov om barneverntjenester (barnevernloven) av 17.07 1992
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) av 10.02.1967
- Forskrift om fosterhjem av 18.1.2003
- Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester (barnevernloven) av 17.07 1992

Gjennomføring

Undersøkelsen er planlagt gjennomført i perioden mars til juni 2014. Innsamling av data vil foregå ved hjelp av intervju, samt gjennomgang av styringsdokumenter og et utvalg konkrete saker. Etter dette vil resultatene av undersøkelsen (rapporten) bli sendt på verifisering til informantene, på høring til rådmannen og til behandling i kontrollutvalget og kommunestyret.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget vedtar følgende problemstillinger for forvaltningsrevisjonsprosjektet ”Barneverntjenesten”:

- Hvordan blir barnevernets generelle oppgaver ivaretatt?

- Er saksbehandlingen i barnevernet tilfredsstillende?
- Følges barn med tiltak opp på en tilstrekkelig måte?
- Har kommunen etablert en tilfredsstillende intern kontroll av barneverntjenesten?

Kontrollutvalget overlater til revisjonen å utarbeide underproblemstillinger og eventuelle tilleggsproblemstillinger i tilknytning til de nevnte hovedproblemstillingene.